

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1380, 2022/1952
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.1.2024/37
Karar Numarası : 2024/8
Başvuran : Ö. S.
Başvuran Vekili : -
Adres : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2- Eskişehir İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kötü muamele yasağı ile sağlık hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran 9/9/2022 tarihli başvuru dilekçesinde özetle:

a. 15/8/2022 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesine götürüldüğünü,

b. Sol bacağına dizden aşağısının koğuşunda bulunan semaverdeki sıcak suyun dökülmesi nedeniyle yanmış olduğunu ve bu yüzden zor yürüdüğünü,

c. Muayene için polikliniğe götürüleceği esnada elleri kelepçeli olmasına rağmen ayrıca erkek bir jandarma personeline tek bileğinden ikinci bir kelepçe ile kelepçelendiğini,

ç. İki mahpus olarak götürüldükleri hastanede yanlarında üç-dört jandarma personeli ile bir infaz ve koruma memuru bulunmasına ve bacağı yüzünden zor yürüyor olmasına rağmen erkek bir jandarma personeline ikinci kelepçe ile kelepçelenmesinin onur kırıcı olduğunu belirtmiştir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 19/9/2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Hükümlü ve tutukluların güvenlik önlemlerinin jandarma personeli tarafından sağlandığı,

b. İddia edilen durumların jandarma personeli ile ilgili olduğu, Kurum İdaresinin ve personelinin herhangi bir ihmâl ve kusurunun bulunmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Eskişehir İl Jandarma Komutanlığından alınan 23/9/2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. 15/8/2022 tarihinde Eskişehir Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı emrinde Sevk Tim Komutanı olarak görev yapan kadın astsubay olmadığı, başvuranın bir an önce tedavisinin yapılması için yanında kadın infaz ve koruma memuru ile hastaneye götürüldüğü,

b. Başvuranın silahlı terör örgütüne üye olma suçundan hükümlü olduğu, bu nedenle sevk ve naklinde firar, kaçırılma ve benzeri olaylara karşı daha hassas davranılması gerektiği,

c. Başvuranın sadece kendi imkanları ile firar edebileceğinin düşünülmediği, kalabalık ortamlarda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yakınlarının da başvuranın firar etmesine yardımcı olabileceği ihtimalinin de göz önünde bulundurulduğu,

ç. Erkek jandarma personelinin başvuranın koluna girmesinin uygun olmayacağı ve teması engellemek amacıyla erkek jandarma personeline emniyet kelepçesi takılmak suretiyle tedbir alındığı belirtilmiştir.

5. Başvurandan 4/10/2022 tarihinde alınan yazılı görüşte başvuran özetle:

a. 15/8/2022 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesinin mahkum servisinden muayene olacağı genel cerrahi polikliniğine götürülürken ellerinde zaten kelepçe olmasına rağmen ikinci bir kelepçe ile erkek jandarma personeline kelepçelendiğini,

b. Hastaneye götürüldüğünde zor yürüdüğü için kaçma şüphesinin olmadığını,

c. Daha önce hastaneye sevk edildiğinde böyle bir muamele ile karşılaşmadığını,

ç. İkinci kelepçe tedbiri genel güvenlik nedeniyle alındıysa kendisine kadın jandarma personelinin eşlik etmesi gerektiğini belirtmiştir.

6. Başvuran tarafından Kurumumuza 1/12/2022 tarihli dilekçe ile muhatap kurumları aynı olan bir başvuru daha yapılmış olup başvuru dilekçesinde özetle:

a. 5/11/2022 tarihinde göğsünde bulunan kitle nedeniyle Genel Cerrahi-Onkoloji bölümünün isteği ile MR çekilmesi için hastaneye sevk edildiğini ancak randevu saatinden geç götürüldüğünü ve muayene olamadığını,

b. 30/11/2022 tarihinde saat 10.00'da yine MR çekilmeye hastaneye götürüldüğünü ancak en az sekiz saattir aç olması gerektiği söylenerek MR çekilmediğini ve randevunun iptal edildiğini,

c. Bulduğu ceza infaz kurumunda kimsenin kendisine aç olması gerektiğini söylemediğini ve yapılan ihmallerden dolayı tedavisinin geciktiğini,

ç. Daha önce bacağı yandığında da alınan muayene tarih ve saatinden farklı tarih ve saatlerde hastaneye götürüldüğünü ve muayene olamadığını, son üç ay içerisinde dört defa hastaneye gidip muayene olamadığını belirtmiştir.

7. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 8/12/2022 ve 9/12/2022 tarihli yazılı görüşlerde özetle:

a. Başvuranın 1/8/2022 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Yanık Polikliniğine sevk edildiği, yapılan muayenesi sonucunda bir ay sonrası için kontrol verildiği,

b. 8/9/2022 tarihinde başvuranın saat 13.35'te jandarma personeli tarafından Kurumdan teslim alınarak Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine muayene için götürüldüğü, ancak doktorun hastanede bulunmamasından dolayı muayenesinin yapılmadığı ve tekrar randevu alındığı,

c. Başvuranın 12/9/2022 tarihinde saat 09.00'da jandarma personeli tarafından teslim alınarak Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine muayene için götürüldüğü, muayene sonucunda tedavisi yapılarak iki ay sonrası için kontrol verildiği,

ç. Başvuranın 3/11/2022 tarihinde saat 13.40'ta jandarma personeli tarafından teslim alınarak Genel Cerrahi Polikliniği tarafından istenilen MR tetkiki için Eskişehir Şehir Hastanesine götürüldüğü, ancak jandarma personelinin başvuranı geç teslim almasından dolayı başvuranın randevusunu kaçırdığı, MR için başvurana tekrar randevu alındığı,

d. 14/11/2022 tarihinde başvuranın Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine götürülmesi gerektiği ancak Jandarma Tabur Komutanlığı tarafından personel yetersizliği nedeniyle sevkini iptal edildiği,

e. Başvuranın 17/11/2022 tarihinde saat 09.08'de jandarma personeli tarafından teslim alınarak Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine götürüldüğü,

f. 30/11/2022 tarihinde başvuranın MR randevusuna götürüldüğü ancak başvuran tok olduğu için MR çekilemediği, MR randevu evrakında aç kalacağına dair bir ibare bulunmadığı için başvuranın bilgilendirilemediği belirtilmiş ve ilgili belgeler Kurumumuza sunulmuştur.

8. Muhatap Eskişehir İl Jandarma Komutanlığından alınan 11/01/2023 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Mahpusların sağlık kuruluşlarına sevk taleplerinin ceza infaz kurumları idaresince zorunlu haller dışında en geç iki gün öncesinden jandarmaya bildirildiği,

b. Cezaevi Jandarma Birliğince, talepte bulunulan mahpusların sevklerinin istenilen gün ve saatte hizmete uygun olarak gerçekleştirildiği,

c. Mahpusların sevk günlerinin belirlenmesinin, sevke hazırlanmasının, sağlık kuruluşlarında muayenelerinin yapılması ile randevu alınmasının, doktorun bilgilendirmelerinin mahpusa aktarılmasının ilgili ceza infaz kurumu idaresinin sorumluluğunda olduğu,

ç. Jandarma personelinin mahpusun emniyetli bir şekilde sağlık kuruluşuna götürülüp geri ceza infaz kurumuna bırakılmasından sorumlu olduğu,

d. Başvuranın 3/11/2022, 17/11/2022, 30/11/2022, 8/12/2022 ve 13/12/2022 tarihlerinde Eskişehir Şehir Hastanesine emniyetli bir şekilde götürüldüğü belirtilmiştir.

9. Başvurandan 23/1/2023 tarihinde alınan yazılı görüşte başvuru dilekçesinde belirttiği hususlara ek olarak özetle:

a. 7/7/2022 tarihinde semaverdeki sıcak suyun dökülmesi nedeniyle sol bacağına dizden aşağısının yandığını,

b. Hastanede ilk tedavisi yapıldıktan sonra iki defa sabahtan randevuya götürülmesi gerekmesine rağmen öğleden sonra götürüldüğü için muayene olamadığını,

c. Kurumumuza başvuruda bulunduktan sonra bir defa daha hastaneye götürüldüğünü ancak yanlış bölüme randevu alındığı için muayene olamadığını,

ç. MR çekildikten sonra Cerrahi Onkoloji Kliniğine randevu alınması gerekirken Genel Cerrahi Kliniğine randevu alındığı için tedavi olamadığını iddia etmiştir.

10. Son olarak muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 26/1/2023 tarihli yazılı görüşte Kurumun diğer yazılı görüşlerine ek olarak:

a. Başvuranın 13/12/2022 tarihinde MR çekiminin gerçekleştirildiği,

b. 2/1/2023 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, Genel Cerrahi Polikliniği tarafından Cerrahi Onkoloji Polikliniği için randevu alındığı,

c. 6/1/2023 tarihinde Cerrahi Onkoloji Polikliniğinde muayenesinin yapıldığı, muayene sonucu başvuranın göğsünde kitle tespit edildiği için yıllık kontrolün önerildiği,

ç. Başvuranın Kurumun revir biriminde düzenli olarak muayene edildiği, reçeteli ilaçlarının tarafına teslim edildiği,

d. Hastane sevklerinde yaşanan aksaklıkların Jandarma Tabur Komutanlığındaki personel eksikliğinden ve ilgili doktorun Eskişehir Şehir Hastanesinde olmamasından kaynaklı olduğu belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

11. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

12. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" hükme bağlanmıştır.

13. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “*Karar türleri*” başlıklı 65’inci maddesine göre:

“*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*”

14. Aynı Yönetmelik’in “*İhlal kararı*” başlıklı 69’uncu maddesinde; “*İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması halinde ihlal kararı verilir.*” hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

16. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

Kötü Muamele Yasağına İlişkin İddianın Değerlendirilmesi

17. Anayasa’nın 17’nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “*Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*” şeklindeki kural, hükümlü ve tutuklulara yönelik uygulamalar için de geçerlidir. Bu husus 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “*İnfazda temel ilke*” başlıklı 2’nci maddesinin ikinci fıkrasında “*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.*” ve yine aynı Kanun’un 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde “*Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddi ve manevi koşullar altında çektirilir.*” şeklinde düzenleme ile açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla tutuklamaya veya hapis cezasına mahkûmiyete ilişkin bir kararın yerine getirilmesi için sağlanacak şartlar, insan onuruna saygıyı koruyacak nitelikte olmalıdır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 36).

18. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) “*İşkence yasağı*” başlıklı 3’üncü maddesinde; hiç kimsenin işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamayacağı düzenlenmiştir. Hastalığı olan mahpuslara sevk veya tedavileri sırasında kelepçe takılması, işkence ve kötü muamele yasağı ile bağlantılı olarak mahpuslara yönelik muameleler kapsamında değerlendirilebilir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre kelepçe gibi hareketi kısıtlayıcı araçların kullanılması, hukuka uygun bir tutma kararıyla ilgili olarak uygulanması ve makul ölçüde gerekli olandan fazla güç kullanmayı içermemesi veya kişinin kelepçeli halini kamuya ifşa etme amacı taşımaması halinde, AİHS’in 3’üncü maddesi bakımından bir sorun doğurmamaktadır. Bu işlemin uygulanmasında kişinin kaçma, yaralamaya veya bir bir zarara sebebiyet

verme riski bulunup bulunmadığı ile tıbbi tedavi için hastaneye sevkine kendine özgü koşulları dikkate alınmalıdır (AİHM, *Henaf/Fransa*, B. No: 65436/1, 27/11/2003, para. 48).

19. 5275 sayılı Kanun'un "Zorlayıcı tedbirlerin kullanılması" başlıklı 50'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"Hiçbir hâlde zincir ve demire vurmak tedbir olarak uygulanmaz. Kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçlar;

a) Yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için,

b) Hekimin talimat ve gözetiminde olmak üzere tıbbî nedenlerle,

c) Diğer kontrol usûllerinin yetersizliği hâlinde hükümlünün kendisine veya başkalarına zarar vermesine veya eşyayı tahrip etmesine engel olmak için kurum en üst amirinin emriyle,

Kullanılabilir."

20. AYM'ye göre; bir muamelenin Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekir. Her olayda asgari eşğin aşıp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

21. Tutuklu ve hükümlülerin ceza infaz kurumu dışında buldukları süre boyunca kaçmalarının önlenmesi, kendilerine veya başkalarına zarar vermeleri tehlikesinin bertaraf edilmesi amacıyla kolluk görevlileri tarafından kelepçe gibi bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçların kullanılması kural olarak Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası yönünden bir sorun oluşturmamaktadır. Ancak bu araçların kullanımında kamu makamlarının takdir yetkilerini, alınan tedbirin amacını aşacak boyutta keyfi kullanmaları kötü muamele yasağı kapsamında kalabilmektedir. Bu durumda öncelikle değerlendirilmesi gereken husus, alınan tedbirin makul seviyede sayılıp sayılmadığı, sonuçları bakımından hakkında tedbir uygulanan kişideki fiziksel ve ruhsal etkilerinin kötü muamele oluşturması bakımından aranan eşği aşp aşmadığıdır (AYM, *Meral Danış Beştaş (4)*, B. No: 2018/6657, 24/3/2021, para. 33-34).

22. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'in 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini, bu asgari seviyenin göreceli olduğunu, vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurların cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

23. Dosya kapsamında incelenen belgelerden; başvuranın 7/7/2022 tarihinde koğuşunda bulunan semaverdeki sıcak suyun dökülmesi nedeniyle sol bacağının dizden aşağısının yandığı, 1/8/2022 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Yanık Polikliniğine sevk edildiği, yapılan muayenesi sonucunda bir ay sonrası için randevu verildiği, 15/8/2022 tarihinde başvuranın Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, aynı gün mahkûm servisinden muayene olacağı polikliniğe götürülürken ellerinde zaten kelepçe olmasına rağmen ikinci bir kelepçe ile erkek jandarma personeline kelepçelendiği, Eskişehir Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı emrinde Sevk Tim Komutanı olarak görev yapan kadın astsubay olmadığı, başvuranın bir an önce tedavisinin yapılması için yanında kadın infaz ve koruma memuru ile hastaneye götürüldüğü anlaşılmıştır.

24. Başvuran, iki mahpus olarak götürüldükleri hastanede yanlarında üç-dört jandarma personeli ile bir infaz ve koruma memuru bulunmasına ve bacağı yüzünden zor yürüyor olmasına rağmen erkek bir jandarma personeline ikinci kelepçe ile kelepçelenmesinin onur kırıcı olduğunu belirtmiştir. Muhatap Eskişehir İl Jandarma Komutanlığı; başvuranın silahlı terör örgütüne üye olma suçundan hükümlü olduğunu, bu nedenle sevk ve

naklinde firar ve benzeri olaya karşı daha hassas davranılması gerektiğini, başvuranın sadece kendi imkânları ile firar edebileceğinin düşünülmediğini, kalabalık ortamlarda yakınlarının da başvuranın firar etmesine yardımcı olabileceği ihtimalinin de göz önünde bulundurulduğunu, erkek jandarma personelinin başvuranın koluna girmesinin uygun olmayacağını ve teması engellemek amacıyla erkek jandarma personeline emniyet kelepçesi takılmak suretiyle tedbir alındığını belirtmiştir.

25. Somut olayda başvuranın silahlı terör örgütüne üye olma suçundan dolayı cezasını infaz etmekte olduğu, adli suçlardan dolayı hüküm giyen mahpuslara nazaran sevk ve naklinde daha hassas davranılması gerekliliği göz önünde bulundurularak birlik komutanının takdiri kapsamında kelepçe takılmasına karar verildiği görülmektedir. Ceza infaz kurumundan hastaneye götürülen başvuranın sevk sırasında ellerinden kelepçelenmesi 5275 sayılı Kanun'un 50'nci maddesi de dikkate alındığında dayanaksız görünmemektedir. Silahlı terör örgütüne üye olma suçundan mahkûm olan başvurana kelepçe takılması somut olay kapsamında makul bir tedbir sayılmalıdır. Mahpusların kaçmalarını önlemek amacıyla, kelepçe takmak, sevk edilenin koluna girmek, yeterli sayıda personel ile etrafında çember oluşturmak gibi sağlığa zarar vermeyecek şekilde gerekli önlemler alınması mevzuat kapsamında olmakla beraber muhatap tarafından erkek jandarma personelinin kadın mahpusun koluna girmesi uygun olmayacağı için teması kesecek şekilde jandarma personeline kelepçelendiği ifade edilmiştir. Nitekim başvuranın birçok kez hastaneye sevk edilmesine rağmen bu durumun ilk kez başına geldiğini ifade etmesi yapılan uygulamanın süreklilik arz etmediğini göstermektedir.

26. Başvuru konusu olayda başvuranın Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğinde mahkûm servisinden muayene olacağı polikliniğe götürülürken ellerinde kelepçe olmasına rağmen ikinci bir kelepçe ile erkek jandarma personeline kelepçelendiği, kelepçelenme süresinin kısa olduğu, alınan tedbirin başvuran bakımından fiziksel veya ruhsal etkilerinin kötü muamele oluşturduğuna dair herhangi bir somut bilgi ve belgeye ulaşılamadığı ile sevk esnasında Eskişehir Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı emrinde Sevk Tim Komutanı olarak görev yapan kadın astsubayın bulunmadığı, erkek jandarma personelinin başvuranın koluna girmesinin uygun olmadığı ve teması engellemek amacıyla erkek jandarma personeline emniyet kelepçesi takılmak suretiyle tedbir alındığı anlaşıldığından; alınan tedbirin makul seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak 6701 sayılı Kanun kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Sağlık Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddianın Değerlendirilmesi

27. Özgürlüğünden yoksun bırakılmakta olan kişilerin hasta olmaları durumunda devletin kontrolü altında tuttuğu bu kişilere gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. AYM'ye göre; bu yükümlülüğün hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunda kişinin yaşamı veya vücut bütünlüğü bakımından tehlike arz eden acil bir duruma ya da ağır veya uzun süreli bir acı çekmesine sebebiyet verilmiş olması veya belirtilen sonuçlar ortaya çıkmamakla birlikte kişinin tıbbi yardımdan mahrum kalmış olması nedeniyle yaşadığı stres, huzursuzluk veya aşağılanma hissinin insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele düzeyine ulaşacak ciddiyette olması halinde Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiği kabul edilir. Bu kapsamdaki değerlendirmede kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasına bağlı dezavantajlı konumunun da dikkate alınması gerekir (AYM, *Hayati Kaytan*, B. No: 2014/19527, 16/11/2016, para. 44).

28. 5275 sayılı Kanun'un 71, 78 ve 80'inci maddelerine göre:

"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri

Madde 71- (1) Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olması halinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında

tedavi ettirilir.

Hükümlünün muayene ve tedavisi

Madde 78- (1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

Hastaneye sevk

Madde 80- (1) Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhal bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir.”

29. Somut olayda başvuran, 5/11/2022 tarihinde göğsünde bulunan kitle nedeniyle Genel Cerrahi-Onkoloji bölümünün isteği ile MR çekilmeye hastaneye sevk edildiğini ancak randevu saatinden geç götürüldüğünü ve muayene olamadığını, 30/11/2022 tarihinde saat 10.00’da yine MR çekilmeye hastaneye götürüldüğünü ancak en az sekiz saattir aç olması gerektiği söylenerek MR çekilmediğini ve randevunun iptal edildiğini, bulunduğu ceza infaz kurumunda kimsenin kendisine aç olması gerektiğini söylemediğini ve yapılan ihmallerden dolayı tedavisinin geciktiğini, daha önce bacağı yandığında da alınan muayene tarih ve saatinden farklı tarih ve saatlerde hastaneye götürüldüğünü ve muayene olamadığını, son üç ay içerisinde dört defa hastaneye gidip muayene olamadığını belirtmiştir.

30. Kurumumuzca incelenen belgelerden; başvuranın 1/8/2022 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Yanık Polikliniğine sevk edildiği, yapılan muayenesi sonucunda bir ay sonrası için kontrol verildiği, 8/9/2022 tarihinde başvuranın saat 13.35’te jandarma personeli tarafından Kurumdan teslim alınarak Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine muayene için götürüldüğü, ancak doktorun hastanede bulunmamasından dolayı muayenesinin yapılmadığı ve tekrar randevu alındığı, başvuranın 12/9/2022 tarihinde saat 09.00’da jandarma personeli tarafından teslim alınarak Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine muayene için götürüldüğü, muayene sonucunda tedavisi yapılarak iki ay sonrası için kontrol verildiği, başvuranın 3/11/2022 tarihinde saat 13.40’ta jandarma personeli tarafından teslim alınarak Genel Cerrahi Polikliniği tarafından istenilen MR tetkiki için Eskişehir Şehir Hastanesine götürüldüğü, ancak jandarma personelinin başvuranı geç teslim almasından dolayı başvuranın randevusunu kaçırdığı, MR tetkik için başvurana tekrar randevu alındığı, 14/11/2022 tarihinde başvuranın Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine götürülmesi gerektiği ancak Jandarma Tabur Komutanlığı tarafından personel yetersizliği nedeniyle sevk iptal edildiği, başvuranın 17/11/2022 tarihinde saat 09.08’de jandarma personeli tarafından teslim alınarak Eskişehir Şehir Hastanesi Yara Bakım Polikliniğine götürüldüğü, 30/11/2022 tarihinde başvuranın MR randevusuna götürüldüğü ancak başvuran tok olduğu için MR çekilemediği, MR randevu evrakında aç kalacağına dair bir ibare bulunmadığı için başvuranın bilgilendirilemediği, başvuranın 13/12/2022 tarihinde MR çekiminin gerçekleştirildiği, 2/1/2023 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, Genel Cerrahi Polikliniği tarafından Cerrahi Onkoloji Polikliniği için randevu alındığı, 6/1/2023 tarihinde Cerrahi Onkoloji Polikliniğinde muayenesinin yapıldığı, muayene sonucu başvuranın göğsünde kitle tespit edildiği için yıllık kontrolün önerildiği öğrenilmiştir.

31. Başvuru konusu olayda incelenen belgelerden; başvuranın Ceza İnfaz Kurumunun revir biriminde düzenli olarak muayene edildiği, reçeteli ilaçlarının tarafına teslim edildiği, hastaneye sevklerinin yapıldığı ancak hastane sevklerinde yaşanan aksaklıkların Jandarma Tabur Komutanlığındaki personel eksikliğinden ve ilgili doktorun Eskişehir Şehir Hastanesinde olmamasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca muhatap Ceza İnfaz Kurumundan başvuranın MR randevu evrakında aç kalacağına dair bir ibare bulunmadığı için konu hakkında bilgilendirilemediği öğrenilmiştir.

32. Somut olayda; 3/11/2022 tarihinde jandarma personelinin başvuranı geç teslim almasından dolayı başvuranın randevusunu kaçırdığı, 14/11/2022 tarihinde Jandarma Tabur Komutanlığı tarafından personel

yetersizliği nedeniyle sevkini iptal edildiği ve başvurannn 17/11/2022 tarihinde hastaneye g3t3r3ld3đ3, Kasım ayındaki gecikme ve iptal dışında Eyl3l, Aralık ve Ocak aylarında sevklerin d3zenli bir şekilde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

33. Yukarıda yer verilen mevzuat h3k3mleri çerçevesinde başvurannn; beden ve ruh sağlığının korunması, hastalığının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından yararlandığı, muhatap Ceza İnfaz Kurumu doktoru tarafından belirli aralıklarla ve başvurannn farklı şik3yetleri nedeniyle farklı polikliniklere sevk işlemlerinin yapıldığı, sevk yazısı neticesinde başvurannn Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı tarafından iki sefer dışında gecikmesiz olarak hastaneye g3t3r3ld3đ3 ve bu nedenle mahpusa gerekli tıbbi yardımı sağlama y3k3ml3l3đ3n3n yerine getirildiği anlaşılmıştır. Sonuç olarak; 6701 sayılı Kanun kapsamında k3t3 muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda K3T3 MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 g3n içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/01/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERT3RK
3ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
3ye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
3ye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
3ye